

Energieregelgeving bedrijven

29 APRIL 2019

≥	Energieregelgeving bedrijven	2
≥	Energiebesparing in het Activiteitenbesluit	2
≥	EED	6
≥	Praktische handreiking voor auditoren	10
≥	Meer informatie	10

Energieregelgeving bedrijven

Energiebesparing is een van de hoofdpunten van het klimaatbeleid. Zowel Europees als nationaal zijn er doelen gesteld om het energieverbruik te beperken. Bedrijven krijgen via de eisen uit de milieuvergunning of het activiteitenbesluit energiebesparingsmaatregelen opgelegd. De aard en inhoud van de eisen hangen onder andere af van het energieverbruik. Naast deze verplichtingen geldt voor grote ondernemingen een verplichte energie-audit.

Achtergrond

De Rijksoverheid streeft naar een CO₂-arme energievoorziening in 2050, die veilig, betrouwbaar en betaalbaar is¹. Om deze doelstelling te halen wordt onder andere ingezet op het beperken van het energieverbruik en de inzet van duurzame energiebronnen. Bedrijven worden via convenanten en subsidies gestimuleerd om een bijdrage te leveren aan deze doelstelling. Daarnaast worden bedrijven verplicht om energie te besparen door eisen in de regelgeving. Instrumenten voor het verminderen van het energieverbruik zijn:

- CO₂-emissiehandel (zie [mijn.sccm](#));
- Energieprestatie gebouwen (zie [mijn.sccm](#));
- Meerjarenafspraak energie-efficiency 3 (MJA3) (zie [mijn.sccm](#));
- Informatieplicht energiebesparing (zie [mijn.sccm](#));
- Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) (opgenomen in dit document);
- energiebesparingseisen uit het Activiteitenbesluit of de omgevingsvergunning milieu (in dit document of [mijn.sccm Informatieplicht energiebesparing](#)).

Dit informatieblad beschrijft de energiebesparingseisen uit het Activiteitenbesluit en de omgevingsvergunning milieu en de verplichte energie-audit voor grote ondernemingen vanuit de EED.

[^](#) TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Energiebesparing in het Activiteitenbesluit

Algemeen

De invulling van preventie, energiebesparing is de verantwoordelijkheid van bedrijven zelf. Wanneer bedrijven achterblijven bij datgene wat redelijkerwijs van hen kan worden verwacht, kunnen zij door het bevoegd gezag gewezen worden op de eigen verantwoordelijkheid. Het Activiteitenbesluit stelt daarom eisen aan de energiebesparing. De eisen voor energiebesparing uit het Activiteitenbesluit gelden alleen voor bedrijven die geen omgevingsvergunning milieu nodig hebben, type A- en B-bedrijven. Daarnaast gelden de regels niet voor bedrijven die al onder andere regelgeving of afspraken voor energiebesparing vallen. Dit zijn:

- ETS-ondernemingen: bedrijven die onder het Europese CO₂-emissiehandelssysteem (ETS-bedrijven) vallen;
- glastuinbedrijven die deelnemen aan het CO₂-vereveningssysteem;
- bedrijven die deelnemen aan de Meerjarenafspraken energiebesparing (MJA3) en die een goedgekeurd en in uitvoering genomen energie-efficiëntieplan (EEP) hebben.

---

¹ Energierapport Transitie naar duurzaam, rapport ministerie van Economische Zaken van januari 2016

Voor de overige type A- en B-bedrijven gelden de regels voor de energiebesparing uit het Activiteitenbesluit. De [Handreiking erkende maatregelen](#) geeft een toelichting op de regelgeving voor energiebesparing.

Voorschriften energiebesparing in het Activiteitenbesluit

Het Activiteitenbesluit maakt voor de regels voor energiebesparing onderscheid in drie typen bedrijven:

- kleinverbruikers van energie: inrichtingen met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minder dan 50.000 kWh **en** een jaarlijks verbruik aan aardgasequivalenten (zie toelichting) van minder dan 25.000 m³;
- middelgrote energieverbruikers: inrichtingen met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van 50.000 kWh tot 200.000 kWh **of** een jaarlijks verbruik van aardgasequivalenten van 25.000 tot 75.000 m³;
- grootverbruikers van energie: inrichtingen met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minimaal 200.000 kWh **of** een jaarlijks gebruik van aardgasequivalenten van minimaal 75.000 m³.

Voor de middelgrote en grote energieverbruikers geldt dat zij tenminste alle energiebesparende maatregelen moeten nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder² (rendabele maatregelen). Voor kleinverbruikers geldt deze eis niet. Dit betekent niet dat zij niets hoeven doen. Wanneer een bedrijf duidelijk energie verspilt, bijvoorbeeld door een oude stookinstallatie met een zeer laag rendement in bedrijf te houden, kan het bevoegd gezag op grond van de zorgplicht voor een doelmatig energieverbruik³ maatwerkvoorschriften opleggen om de verspilling tegen te gaan. Dit kan uitsluitend bij duidelijke verspilling omdat het opleggen van maatwerkvoorschriften alleen in uitzonderingen is toegestaan voor een aspect dat al uitputtend is geregeld in het Activiteitenbesluit.

Grootverbruikers waarvan het niet aannemelijk is dat zij alle rendabele maatregelen hebben genomen kunnen door het bevoegd gezag worden verplicht om een energiebesparingsonderzoek uit te voeren. Vervolgens moeten zij alle energiebesparende maatregelen nemen die volgens dit onderzoek rendabel zijn.

Erkende maatregelen energiebesparing

De overheid gaat ervan uit dat bedrijven op eigen initiatief rendabele maatregelen voor energiebesparing toepassen. Het levert immers uiteindelijk geld op. In de praktijk blijkt dat bedrijven slechts beperkt inzicht hebben in de rendabele maatregelen die zij kunnen nemen. Het bevoegd gezag heeft dit inzicht vaak ook niet. Door duidelijk te maken welke rendabele maatregelen er zijn, wordt energiebesparing gestimuleerd en wordt het voor bedrijven en overheden duidelijk wanneer ze aan de eis om alle rendabele maatregelen te nemen voldoen. Vanaf 1 december 2015 zijn daarom de lijsten met erkende maatregelen geïntroduceerd in de Activiteitenregeling⁴.

[Bijlage 10 Activiteitenregeling milieubeheer](#) geeft per bedrijfstak een overzicht van energiebesparingsmaatregelen die rendabel kunnen zijn en kunnen worden toegepast. Bedrijven die de voor hen van toepassing zijnde maatregelen toepassen voldoen in ieder geval aan de eis uit het Activiteitenbesluit. Bedrijven kunnen er echter ook voor kiezen om andere maatregelen te nemen omdat deze beter passen bij hun bedrijf of misschien zelfs uiteindelijk een grotere besparing opleveren. De keuze hiervoor is aan het bedrijf. Vervolgens is het aan het bevoegd gezag om te bepalen of hiermee ook aan de voorschriften wordt voldaan.

² Voorschrift 2.15 lid 1 Activiteitenbesluit

³ Geregeld in artikel 2.1 lid 1 onder a van het Activiteitenbesluit

⁴ Voorschrift 2.16 Activiteitenregeling

De lijsten met erkende maatregelen zijn opgesteld in overleg met vertegenwoordigers (en deskundigen) van het bedrijfsleven en het bevoegd gezag. Vanaf 1 januari 2018 zijn erkende maatregelen aangewezen voor 19 bedrijfstakken:

- Kantoren;
- Gezondheids- en welzijnszorginstellingen;
- onderwijsinstellingen;
- Metalelektro en mkb-metaal;
- Autoschadeherstelbedrijven;
- Rubber- en kunststofindustrie;
- Commerciële datacentra;
- Levensmiddelen;
- Agrarische sector;
- Mobiliteitsbranche;
- Sport en recreatie;
- Hotels en restaurants;
- Drukkerijen, Papier en Karton;
- Bouwmaterialen;
- Verf en drukinkt;
- Tankstations en autowasinrichtingen;
- Meubels en hout;
- Bedrijfshallen;
- Detailhandel.

Bijlage 10 wordt periodiek geactualiseerd (lijsten met maatregelen) en zo mogelijk aangevuld met nieuwe bedrijfstakken en bijhorende maatregelen zodat ook deze bedrijfstakken kunnen beschikken over concrete erkende maatregelen.

De erkende maatregelen in de bijlage zijn gekoppeld aan de activiteiten die in hoofdstuk 3 en 4 van het Activiteitenbesluit zijn genoemd. Voor gebouwgebonden maatregelen (met uitzondering van ruimteverwarming via een stookinstallatie) en enkele bedrijfstakspecifieke maatregelen zijn geen geschikte (bestaande) activiteiten in het Activiteitenbesluit genoemd. Daarom zijn naast het koppelen aan activiteiten ook maatregelen gekoppeld aan de hierna genoemde 'typen maatregelen'. Het gaat om maatregelen met betrekking tot:

- gebouwschil (zoals spouwmuurisolatie);
- ruimteventilatie;
- ruimteverwarming;
- ruimteverlichting
- buitenverlichting;
- warm tapwater;
- faciliteiten (zoals een persluchtcompressor, koelinstallatie of serverruimte);
- processen (zoals gieten of harden).

De terugverdientijd van eenzelfde besparingsmaatregel, zoals bijvoorbeeld een HR-ketel, kan per bedrijfstak verschillen door bedrijfstakspecifieke kenmerken (aan het gebouw, de installaties en bedrijfsprocessen). Daarom is het nodig om per bedrijfstak aparte overzichten met erkende maatregelen te hanteren. Op de website van InfoMil is een [toelichting](#) gegeven op de opzet en inhoud van Bijlage 10. In deze toelichting wordt uitleg gegeven over de reikwijdte van de erkende maatregelen en het format. Via de databank "[Energiebesparing en Winst](#)" die ook is opgenomen in de Handreiking erkende maatregelen is eenvoudig een overzicht te krijgen van de maatregelen die voor een bedrijf gelden. Door de keuze van de bedrijfstak en de activiteit kan een checklist of een naslagwerk worden samengesteld waarin de toepasbare erkende maatregelen zijn samengevat.

Zelfstandige en natuurlijke momenten voor energiebesparingsmaatregelen

Voor het toepassen van energiebesparingsmaatregelen kan het moment bepalend zijn voor de vraag of ze rendabel zullen zijn. In de erkende maatregelen is dit verwerkt door onderscheid te maken in maatregelen die op een zelfstandig moment of op een natuurlijk moment rendabel zijn. Maatregelen waarvan de toepassing op een zelfstandig moment rendabel is, kunnen op ieder moment worden toegepast. Maatregelen die uitsluitend op een natuurlijk moment rendabel zijn, worden ingevoerd op een gepland of ongepland investeringsmoment. Bijvoorbeeld:

- regulier preventief onderhoud (zoals onderhoud van installaties en technieken);
- groot preventief onderhoud (zoals het stilleggen van productieprocessen);
- oprichten, uitbreiden en/of veranderen van installaties en activiteiten binnen een inrichting (zoals nieuwbouw, uitbreiding bedrijfsactiviteiten, wijzigen bedrijfsprocessen);
- wijzigingen van eigendom en/of in bedrijf nemen van een gebouw (als de nieuwe eigenaar bij verhuizing, verkoop of aankoop van gebouwen het pand verbouwt of nieuwe apparatuur of machines plaatst);
- het defect raken van installaties en technieken waardoor vervanging of reparatie nodig is.

Bedrijven zijn zelf het beste op de hoogte van de natuurlijke momenten. Het bevoegd gezag kan de afspraken over natuurlijke momenten in maatwerkvoorschriften vastleggen.

Wie moet de energiebesparingsmaatregelen nemen

De regels uit het Activiteitenbesluit en de omgevingsvergunning milieu gelden voor de drijver van de inrichting. De drijver van de inrichting is diegene die de zeggenschap heeft over (een onderdeel) van het bedrijf. Het bedrijf moet dus voldoen aan de energiebesparingseisen uit het Activiteitenbesluit. Wanneer een bedrijf zelf geen eigenaar is van een gebouw kan dit complicaties opleveren. De eigenaar van een gebouw heeft namelijk niet altijd baat bij de energiebesparingsmaatregelen. In het geval een bedrijf geen eigenaar is van het gebouw kan het daarom zijn dat bepaalde erkende maatregelen niet kunnen worden toegepast of pas kunnen worden toegepast wanneer er een gewijzigd contract is afgesloten. De website van InfoMil: "[Huurder en verhuurder](#)" geeft voorbeelden van gewijzigde contracten en andere oplossingsrichtingen.

Energiebesparingsmaatregelen in de omgevingsvergunning milieu

Bedrijven die vergunningplichtig zijn beschrijven in de aanvraag om de vergunning milieu op welke wijze zij de nadelige gevolgen voor het milieu zo veel mogelijk beperken. Dit betekent dat de bedrijven ook moeten aangeven hoe ze zorgen voor een goede energie-efficiency voor processen en gebouwen. Wanneer een bedrijf hierover onvoldoende informatie heeft kan het bevoegd gezag om een energiebesparingsonderzoek vragen. Dit kan zijn bij de aanvraag of in de vergunning.

Op basis van de energieverbruiken en de energiebesparende maatregelen die in een aanvraag zijn beschreven bepaalt het bevoegd gezag of aan de stand der techniek wordt voldaan en zo nee, welke aanvullende energiebesparende maatregelen nodig zijn. Voor energie is de [BREF energie efficiëntie](#) vastgesteld in 2009. Het hoofdstuk Best available techniques (BAT) uit de BREF geldt als BBT (stand der techniek)-conclusies totdat de Europese Commissie voor die activiteit nieuwe BBT-conclusies vaststelt. De BREF geldt niet voor IPPC-installaties die vallen onder de CO₂-emissiehandel. Hiervoor gelden de eisen uit de CO₂-emissiehandel.

De BREF kan behalve voor IPPC-bedrijven ook voor andere bedrijven als stand der techniek worden gebruikt. Voor MJA-bedrijven geldt dat er in de omgevingsvergunning milieu wordt aangesloten bij de MJA en geen aanvullende eisen worden gesteld. Ook aan bedrijven die al voldoen aan de stand der techniek (BBT) en dit laten zien in de aanvraag worden in de omgevingsvergunning milieu geen voorschriften voor energiebesparing opgelegd. Vaak zullen wel eisen voor registratie van het energie- en brandstofverbruik worden opgenomen.

Bedrijven die niet of onvoldoende hebben aangetoond dat zij voldoen aan de stand der techniek kunnen energiebesparingsmaatregelen opgelegd krijgen in de omgevingsvergunning milieu. Dit zijn concrete maatregelen of technieken of een onderzoek met een verplichting om de rendabele maatregelen binnen een bepaalde termijn in te voeren.

Wanneer vergunningen verouderd zijn kan het zijn dat bedrijven voldoen aan hun vergunningvoorschriften maar er wel nieuwe rendabele energiebesparende maatregelen mogelijk zijn. Het bedrijf is dan op grond van de vergunning niet verplicht om deze in te voeren maar mag dat uiteraard wel. Wanneer het bevoegd gezag van mening is dat een bedrijf meer moet doen om het energieverbruik te reduceren kan zij de vergunning actualiseren en nieuwe eisen opleggen. Voor vergunningplichtige bedrijven kan om dit te bepalen ook gebruik worden gemaakt van de informatie uit erkende maatregelen uit bijlage 10 van de Activiteitenregeling.

[△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

EED

Algemeen

De Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) is in 2012 vastgesteld en verplicht de lidstaten maatregelen te nemen om het energieverbruik terug te dringen. Nederland heeft de richtlijn deels via beleidsmaatregelen geïmplementeerd en deels via de "Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn Energie-Efficiëntie". Deze ministeriële regeling is in juli 2015 in werking getreden en implementeert twee verplichtingen in de Nederlandse regelgeving:

- voor grote ondernemingen om een energie-audit uit te voeren;
- het uitvoeren van een kosten-batenanalyse bij nieuwbouw en renovatie van grotere stookinstallaties.

Voor een volledige implementatie van de EED is een wijziging van het Activiteitenbesluit en het Besluit omgevingsrecht nodig. Omdat de richtlijn uiterlijk al op 5 juni 2014 geïmplementeerd had moeten zijn, heeft de rijksoverheid ervoor gekozen om de implementatie nu eerst via een ministeriële regeling uit te voeren. De ministeriële regeling zal vervolgens na het inwerking treden van de wijziging van het Activiteitenbesluit en het Besluit omgevingsrecht worden ingetrokken. Voor grote ondernemingen geldt op grond van de ministeriële regeling tot die tijd, in aanvulling op de omgevingsvergunning milieu en/of het activiteitenbesluit, de verplichting voor een energie-audit. Voor de nieuwbouw of renovatie van stookinstallaties geldt daarnaast een verplichte kosten-batenanalyse.

Energie-audit

Op grond van de EED moeten grote ondernemingen (4-jaarlijks) een energie-audit uitvoeren. De eerste energie-audit had op 5 december 2015 moeten zijn uitgevoerd en opgestuurd naar het bevoegd gezag. De volgende audit moet voor 5 december 2019 zijn uitgevoerd.

Grote ondernemingen zijn ondernemingen:

- waar meer dan 250 personen werkzaam zijn;
- en de jaarmzet groter of gelijk is aan € 50 miljoen en/of het jaarlijkse balanstotaal groter of gelijk is aan € 43 miljoen.

Het gaat hierbij dus om complete ondernemingen, dus geen inrichtingen of vestigingen. De vestigingen van een onderneming moeten bij elkaar worden opgeteld. Het totaal aan vestigingen vormt de onderneming. Hierbij hoeven voor internationale bedrijven alleen de Nederlandse vestigingen en in Nederland geregistreerde medewerkers te worden meegenomen. Deze definitie van grote ondernemingen maakt dat naast grote industriële bedrijven ook ketens met meerdere kleine vestigingen onder de werkingssfeer van de richtlijn vallen. Denk bijvoorbeeld aan supermarkten en detailhandelsbedrijven. Overigens zorgt de definitie van ondernemingen dat overheidsinstellingen en gebouwen niet onder de verplichte energie-audit vallen zolang zij niet ondernemen en zich niet als een marktpartij gedragen. Zo kunnen (semi-)overheden zoals bijvoorbeeld de gezondheidszorg en afvalverwerking een grote onderneming zijn en onder de verplichting vallen. De verplichting van de energie-audit is daarnaast niet van toepassing voor:

- deelnemers aan MJA3- en MEE-convenanten (omdat deze al een energie-efficiëntieplan hebben opgesteld voor 2013-2016);
- organisaties die gecertificeerd zijn voor ISO 50001;
- organisaties die gecertificeerd zijn conform de ISO 14001 met CO₂-reductiemanagement (zie certificatie schema: [“Certificatieschema CO₂-reductiemanagement met ISO 14001”](#) van SCCM).

Voor de overige ondernemingen moet een energie-audit zijn uitgevoerd en over vier jaar worden herhaald. De energie-audit is in de regeling omschreven als: “een systematische procedure met als doel toereikende informatie te verzamelen omtrent het actuele energieverbruiksprofiel van een onderneming, om mogelijkheden voor kosteneffectieve energiebesparing te signaleren en te kwantificeren en om verslag uit te brengen van de resultaten ervan”. De eisen waaraan een energie-audit moet voldoen zijn beschreven in bijlage VI van de richtlijn EED. Hierin is bepaald dat energie-audits gedetailleerde en gevalideerde berekeningen voor potentiële energiebesparingsmaatregelen mogelijk moeten maken en moeten voldoen aan de volgende eisen:

- Zij zijn gebaseerd op actuele, gemeten, traceerbare operationele gegevens betreffende het energieverbruik en (voor elektriciteit) belastingprofielen;
- Zij omvatten een gedetailleerd overzicht van het energieverbruiksprofiel van gebouwen of groepen gebouwen, industriële processen of installaties, met inbegrip van vervoer;
- Zij bouwen, zo veel mogelijk, voort op een analyse van de levenscycluskosten, in plaats van simpele terugverdienperiodes, om rekening te houden met lange termijnbesparingen, residuele waarden van langetermijninvesteringen en discontopercentages;
- Zij zijn proportioneel en voldoende representatief om de vorming van een betrouwbaar beeld van de totale energieprestaties en de betrouwbare bepaling van de belangrijkste punten ter verbetering mogelijk te maken.

Hierbij valt vervoer, dat onderdeel is van de bedrijfsmiddelen, binnen de reikwijdte van de energie-audit.

Op de [website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland \(RVO\)](#) is een checklist opgenomen met de onderwerpen die het bevoegd gezag verwacht in de energie-audit en een format voor de rapportage van de audit. Voor de rapportage wordt uitgegaan van:

- een ondernemingsrapport.

Dit rapport geeft een overzicht van de energiesituatie van alle vestigingen op inkoopniveau, alsmede het beleid op energie- en vervoersgebied op ondernemingsniveau. Daarnaast geeft het ondernemingsrapport een geaggregeerd overzicht van alle maatregelen voor alle vestigingen;

- een vestigingsrapport.

Dit rapport geeft de lokale energiesituatie weer en de besparingsmogelijkheden ter plaatse. Wanneer er sprake is van uniforme vestiging qua gebouwopzet en inrichting, kan men in overleg met het betrokken bevoegd gezag voor een representatieve steekproef kiezen;

- een combinatierapport.

Wanneer een onderneming in Nederland één vestiging heeft, bevat het ondernemingsrapport, dan combinatierapport genoemd, ook de detailgegevens van de betreffende vestiging.

De details waarop het bevoegd gezag de rapportage beoordeelt zijn uitgewerkt in het Rapportage EED-adviesdocument dat ook te vinden is op de website van RVO. Globaal gaat het om de volgende onderwerpen:

- een schematisch overzicht van alle binnen de onderneming bestaande energiestromen, de omvang en verdeling naar functie van die energiestromen en alle omzettingen naar andere energiedragers, welke zijn gebaseerd op actuele, gemeten en traceerbare gegevens betreffende het energieverbruik en elektriciteitsbelastingprofielen;
- een beschrijving van de belangrijkste interne en externe factoren die het energieverbruik door de onderneming positief en negatief beïnvloeden;
- een gekwantificeerd overzicht van het energiebesparingpotentieel van de onderneming ten aanzien van de komende vier jaren;
- een beschrijving van mogelijke kosteneffectieve energiebesparingsmaatregelen.

De ministeriële regeling “Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie” bepaalt dat het rapport van de energie-audit aan het bevoegd gezag milieu moet worden overgelegd. In de regeling is niet duidelijk toegelicht welk bevoegd gezag dit is voor bedrijven met meerdere vestigingen. In het document “veelgestelde vragen” wat op de website van RVO is te downloaden, is opgenomen dat de bevoegde gezagen van alle vestigingen een exemplaar ontvangen van de rapportages. Deze bevoegde gezagen moeten ook toezien op de naleving van de verplichtingen en zo nodig handhavend optreden. Wanneer bevoegde gezagen beoordelen dat onvoldoende maatregelen zijn genomen, kunnen zij op grond van het Activiteitenbesluit of de omgevingsvergunning energiebesparingsmaatregelen uit laten voeren.

De bevoegde gezagen sturen de ontvangen rapportages naar RVO. RVO is verantwoordelijk voor de monitoring, de voortgang en de kwaliteit van de verslagen en rapporteert hierover aan de verantwoordelijke ministeries.

Kosten-batenanalyse bij grote stookinstallaties

De Richtlijn EED bepaalt dat er voor nieuwe of ingrijpend te renoveren industriële installaties met een totaal thermisch inputvermogen van meer dan 20 MW en bij een nieuw of ingrijpend te renoveren stadsverwarmings- of koelingsnetwerk een kosten-batenanalyse moet worden uitgevoerd. Het doel van deze kosten-batenanalyse is het onderzoeken van het potentieel voor de toepassing van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en -koeling. Zo kunnen de kosten en de baten worden berekend van de geplande situatie (nieuwbouw of ingrijpende renovatie) in vergelijking met hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en de aansluiting op een warmte- of koudenet.

De volledige kosten-batenanalyse kan achterwege blijven wanneer een voorlopige analyse laat zien dat een kosten-batenanalyse vermoedelijk een negatief resultaat laat zien voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en -koeling. Op de website van RVO is hiervoor een voorlopige analyse bij de kosten-batenanalyse EED opgenomen en een verkenning van de voorlopige analyse.

Bedrijven die op grond van de EED een kosten-batenanalyse moeten invullen, moeten deze aanleveren bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning milieu of de melding op grond van het Activiteitenbesluit voor de plaatsing/vervanging/grootschalige renovatie van de installatie. Het bevoegd gezag voor de aanvraag of de melding moet beoordelen of de benodigde analyse is aangeleverd en voldoet aan de eisen die daaraan worden gesteld in de regeling. Wanneer deze gegevens niet worden aangeleverd kan hierop worden gehandhaafd. Het is voor bedrijven nog niet verplicht om bij een positieve kosten-batenanalyse een hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en de aansluiting op een warmte- of koudenet te realiseren. Het oorspronkelijke plan mag ook worden uitgevoerd. De kosten-batenanalyse kan echter al de motivatie zijn om hiervan af te wijken. Het bevoegd gezag kan dit echter niet afdwingen tenzij de voorgenomen wijziging onder de stand der techniek zit.

De verplichting voor een kosten-batenanalyse geldt overigens niet voor:

- een productie-installatie voor zover deze installatie een functie heeft als noodvoorziening en de opvang van piekverbruik (< 1500 bedrijfsuren per jaar);
- een inrichting als bedoeld in artikel 15, aanhef en onder b, van de Kernenergiewet;
- een installatie die dichtbij een CO₂-opslagcomplex, als bedoeld in artikel 1, onder s, van de Mijnbouwwet, waaraan op grond van hoofdstuk 3 van de Mijnbouwwet een opslagvergunning is verleend, dient te liggen.

Praktische handreiking voor auditoren

- Controleer vooraf of het bedrijf vergunningplichtig is of onder het Activiteitenbesluit valt.
- Voor vergunningplichtige bedrijven kan in de aanvraag zijn beschreven welke energiebesparende maatregelen zijn of worden genomen. Bekijk of deze maatregelen ook zijn uitgevoerd en nog steeds van toepassing zijn.
Daarnaast zijn de eisen opgenomen in de vergunning, controleer welke eisen zijn opgenomen en/of het bedrijf maatregelen heeft genomen om aan de eisen te voldoen.
- Voor bedrijven uit het Activiteitenbesluit: controleer of het bedrijf bepaald heeft welke erkende maatregelen uit bijlage 10 van de Activiteitenregeling van toepassing zijn. Wanneer ze de erkende maatregelen uit bijlage 10 nog niet hebben genomen, laat het bedrijf dan toelichten hoe ze hebben bepaald dat alle rendabele energiebesparende maatregelen zijn genomen.
- Hiervoor kan ook gebruik worden gemaakt van de rapportage uit het eLoket van de informatieplicht energiebesparing (zie [mijn.sccm Informatieplicht energiebesparing](#)).
- Hoe wordt omgegaan met veranderende omstandigheden (management of change)?
- Vraag hoe het bedrijf zich op de hoogte houdt van nieuwe ontwikkelingen en maatregelen op het gebied van energiebesparing.
- Bepaal of een bedrijf een grote onderneming is in zin van de EED en zo ja, controleer dan of een energie-audit nodig is en is uitgevoerd.
- Wanneer een energie-audit is uitgevoerd, moet deze tevens zijn voorgelegd en beoordeeld door het bevoegd gezag. Controleer of dit gebeurd is.
- De audit beschrijft rendabele maatregelen. Op basis van het Activiteitenbesluit of de omgevingsvergunning milieu kan een bedrijf verplicht zijn de rendabele maatregelen in te voeren.

 [TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Meer informatie

Aardgasequivalenten

In het Activiteitenbesluit wordt gesproken over aardgasequivalenten. Hiermee kunnen verschillende brandstoffen bij elkaar worden opgesteld om zo een correcte beoordeling te maken. Aardgasequivalenten drukken een standaardhoeveelheid energie uit waaraan andere brandstoffen kunnen worden gerelateerd. In de onderstaande tabel uit de Memorie van toelichting van het Activiteitenbesluit uit 2007 zijn de omrekeningsfactoren opgenomen voor de meest voorkomende brandstoffen. Voor andere (bio)brandstoffen kunnen op basis van de gegevens uit de studie: “cijfers en tabellen” van SenterNovem (nu RVO) van 2006 de omrekeningsfactoren worden bepaald.

TABEL: VERGELIJKING AARDGAS EN ANDERE BRANDSTOFFEN (BRON: CIJFERS EN TABELLEN, SENTERNOVEM 2006)

BRANDSTOF	AARDGASEQUIVALENT (M ³)	25.000 M ³ A.E. =
Stadsverwarming	1 GJ = 31,6 m ³	800 GJ
Huisbrandolie	1 liter = 1,20 m ³ (†)	21.000 liter
Stookolie	1 liter = 1,30 m ³ (†)	19.000 liter
Steenkool	1 kg = 0,93 m ³ (†)	27 ton
Vloeibaar propaan	1 liter = 0,73 m ³	34.000 liter
LPG	1 liter = 0,95 m ³	26.000 liter
Diesel	1 liter = 1,13 m ³	22.000 liter
Benzine	1 liter = 1,04 m ³	24.000 liter
Droog hout	1 kg = 0,48 m ³ (†)	52 ton

(†) Gemiddelde waarde

Stroomschema voorschriften energiebesparing van InfoMil

→ Meer informatie over de eisen voor verschillende vergunningplichtige inrichtingen is te vinden in het stroomschema en de toelichting 'Energie in de omgevingsvergunning'. Zie hiervoor de site van Infomil: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/wabo/>

→ InfoMil:

<https://www.infomil.nl/onderwerpen/duurzaamheid-energie/energiebesparing/> Hier vindt u onder andere de Handreiking erkende maatregelen en een toelichting op de erkende maatregelen in bijlage 10 van het Activiteitenbesluit.

→ <https://www.overheid.nl/zoeken> zoek op Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling

→ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/energie-besparen/europese-energie-efficiency-richtlijn-eed> Hier vindt u alle informatie over de EED en formats en checklists voor diverse rapportages.

Bronnen

www.infomil.nl

www.rvo.nl

www.overheid.nl

⏪ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.

Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en ISO 45001/OHSAS 18001.

Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken (SCCM)

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, versie 29 april 2019

Disclaimer:

Dit mijn.sccm-document is eigendom van SCCM en mag alleen binnen de organisatie die toegang heeft tot mijn.sccm, gebruikt worden. Het is niet toegestaan de informatie buiten deze organisatie te verspreiden of gebruiken.

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.